

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZEKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 18K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkin-
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Márczius 15.

Az ideálok napjának évfordulóján lelkesedéssel és mélységes kegyelettel tekint minden jó magyar vissza a múltba, midőn történt egy esős tavaszi napon, hogy az utcán néhány ezer békés polgár lelkesedése között tetet öltött a magyar szabadság. Vannak eseménydusabb napok is a magyar történelemben, de olyan nap, mely jelentőségében és a jövőre való kihatásában felülmúlja márczius 15-ét, nincsen, de talán nem is lesz.

Most, ötvennégy esztendővel azután, hogy a 12 pontot a Múzeum előtt kihirdették, tisztult fogalmaink vannak 1848. márczius 15-ének eseményeiről és bírálni, méltatni tudjuk azt a mérhetetlen lelkesedést, mely miként az áradat söpörte ki a tömeg szívéből a múlt hűbéri hagyományait s bevitte oda az egyéni és politikai szabadság s az egyenlőség korlátlan elismerését. Ez a lelkesedés és az az imponáló erő, melylyel az öntudatra ébredt magyar nép jogait követelte márczius 15-én, e leghitelesebb biztosítéka annak, hogy a magyar fajban erő és politikai tudás van, amely minden vihar között is megfogja tartani ezt a nemzetet.

S ezért nem csak lelkesedéssel és tüzzel ültük meg márczius 15-ének ünnepét, hanem azzal a büszke öntudattal, hogy ez a nép, amint megszerezte, éppen úgy meg is fogja tudni tartani és őrizni a maga szabadságát és szabadsági intézményeit.

Márczius 15-ének emléke, hasztalan mondanak akármit a hiperlojális alkotmánymagyarázók — szoros összefüggésben van a mi szerencsétlen és dicsőségteljes szabadságharcunk emlékével. Akárhogyan is csürjék-csavarják a történelmet: 1848. márczius 15-én kezdődött és 1848 augusztusában végződött a csodálatos küzdelem a mi hazánkért és szabadságunkért. Ez a logikus kapcsolat mindenha megvolt a köztudatban is és ezért mindenütt, ahol márczius 15-én ünnepeltek, a szabadságharcban elesett hősök emlékének áldoztak leginkább.

Igy van ez jól és legyen is így mindenkor. Márczius 15-ének megünneplésével a magyar legszebb kötelességét teljesíti. Emlékezik arra, hogy támadt egy kor

és abban a korban emberek, hogy szabaddá legyék Magyarországot és ugyancsak támadt egy kor s benne emberek, akik nemcsak a szabadságot, de a nemzetet is el akarták tiporni? Emlékezik arra a héroszi harcra a baba hű fiai és ellenségei között és emlékezik arra a vérfagyasztó hajszára, melylyel a győztes, mintha kiirtani akarta volna ezt a népet s bizony nem rejta mult, hogy ez nem sikerült neki.

Emlékezik és emlékezzen is, ne a feledés, hanem a megengesztelődés fátyla borítsa rá azokra a gyászos eseményekre is, melyek a márczius 15-ének gyönyörű emlékéhez fűződnek. Mert nagy, igen fontos tanulságokat szolgáltatnak nekünk ezek a gyászos emlékek is, melyek kell, hogy meg századokon át irányítsák a magyar nemzet magatartását bizonyos tekintetben. Megbocsátunk, de nem feledünk, mert aki feled az nem tudja hasznát venni a mult tanulságainak. S ezek olyan tanulságok voltak, melyek századokra kihatnak.

S midőn a nemzet ünnepének napján dicsőítjük a szabadságot s az érte vívott harcot, midőn a vértanúk hazaszeretete és lelki ereje előtt leborulunk, bátor bizalommal tekintünk e nemzet jövője elé, mely élni és virgozni fog, mindaddig, míg szabadsághőseit és vértanuit tisztelve tiszteli.

Világnapló.

— Márczius 13-án.

Nagy vihart okozott a magyar képviselőházban a ház V-ik bíráló-bizottságának abbéli ítélete, hogy Gabányi Miklósnak, a diószadi kerület függetlenségi képviselőjének mandatumát megsemmisítette. Ezen bizottság a kérdéses mandatumot Issekutz Viktor vizsgálat vezető képviselő javaslatára ellenére, Münnich Aurél bizottsági elnök döntésével, semmisítette meg s ez az elnöki döntés izgatta annyira fel a kedélyeket. Midőn Münnich Aurél a képviselőházba lépett szünetelő ülés ki vele kiáltások fogadták és Bánffy huszár elnevezéssel illették. A kínos ügy úgy nyert megoldást, hogy a mandatum megsemmisítése mellett szavazott egyik képviselő — Kubinyi — kijelentette, miszerint mint bíráló-bizottsági tag nem tett esküt. Ezen körülmény következtében szavazata semmis lévén, az ügyet a bizottság újabb tárgyalás alá vette, mely alkalommal Gabányit végleg igazolt képviselőnek jelentette ki — Külföldi képviselőnk kezdi a külföldön is közjogi helyzetünknek megfelelően Magyarország egyenjogúságát az osztrák-magyar

monarkiában kidomborítani. Ugyanis Németszágban a müncheni és nürnbergi konzulátus új feliratot kapott, melyen magyar nyelven is olvasható, hogy az nem csak osztrák, hanem magyar külképviselet is. — Egy bécsi újság azt a szenzációs hírt bocsátotta világra, hogy Miklós császár viszonzni akarja trónörökösünk látogatását alkalommal Budapesten is fog néhány napot tölteni. Ezen hírről előkelő helyen mit se tudnak, egy fővárosi lap ellenben arról értesült, hogy királyunk fog Oroszországba utazni.

Operettebe illő forradalmi pucsnak volt színhelye Sabac szerb város. Alavantics rekte Milenkovic Radomir, allitolag Karagyorgyevics szerb trónkövetelő politikai ügynöke, Zimonyból, a Dunán átkelve, Sabacba tört be szerb tábornoki egyenruhába öltözködve s felszólította a határőröket és tüzoltókat, hogy kövessék. Ezek szolgálatban levő tábornokot véve, követték Milenkovicot, ki a prefekturára ment s a várost meghódításra hívta fel. Erről a betörésről Nikolics esendőr hadnagy értesülvén, a színhelyre sietett és igazolásra hívta fel az altábornokot, ki revolver lövéssel válaszolt, de a csendőrhadnagy sértetlen maradt. Erre a hadnagy lelötte Milenkovicot s befejezést nyert a nagyszerű forradalmi komédia. — A burok újabb fényes győzelméről szólnak a táviratok. Delarey bur tábornok megsemmisítette Methuen angol hadvezér 1200 (mások szerint 2000) főből álló seregét Maribogo mellett. Fogságba került megsebesülve Methuen tábornok is az életben maradt tisztekkel és közel ezer katonával. Delarey elfoglalta e mellett az egész tábornok az összes ágyuk, élelmi szerek és lövő szerekkel. — Megint mozgolódnak az irek. Az United Irish League több terrorisztikus ténye arra készítette az angol kormányt, hogy a Suffolk-ezred harmadik zászlóalját, mely Dél-Afrikában való szolgálattételre jelentkezett, hirtelen Irországba küldje.

Az udvarhelymegyei tanítók búcsuja Sándor Mózes kir. tanfelügyelőtől.

Lélekemelő, szép ünnepélyvel vett búcsút az udvarhelymegyei tanítóegylet, iskolajelleg és felekezeti különbség nélkül szeretett vezérével, nyugalmába vonult kir. tanfelügyelőjétől. Márczius 13-án már a reggeli órákban, mind nagyobb és nagyobb csoportokba látjuk városunk különböző pontjain összegyűlekezni, a vármegye minden felujából egybesereglett tanítóegylet, egymást baráti szeretettel üdvözölve, szíves Isten hozottal köszöntve.

Oly rég idők elmulta után ismét együtt láthattuk az udvarhelymegyei tanító-egylet és az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi tanító-egylet tagjait. Egy közös akarat, egy szent érzés kifejezése tani vágyakozás hozta egybe valamennyiüket.

Meghajolni a 40 évi munkássággal szerzett érdem előtt, leróni a hála és igaz köszönet méltó adóját azon ember iránt, ki 32 évi tanfelügyelői működése alatt tanítóival szemben a szeretet aranylánczát mindig csak erősíteni és sohasem szétzaggatni akarta; megmutatni — legnagyobb mértékben az ők vezetésére bízott társadalomnak — hogy a magyar tanítóság mindenkor hálás tud lenni jóindulatú vezetői és szeretetteljes barátai iránt.

A vármegyeház disztermében gyülekezett össze a tanítói- és papi-kar összes gárdája s a társadalom csaknem minden osztályának képviselője, élén a vármegye szeretett és közbecsülésben álló főispánjával.

A gyülekezet soraiban ott látjuk Hollaky Arthur főispánt, az ünnepelt vezért Sándor Mózes kir. tanfelügyelőt, báró Kemény Bélát, Jung-Cseke Lajos, Menyhárt András, Raffaj Károly és Kisgyörgy Sándor espereseket, gróf Lázár Ádám vm. főjegyzőt, a megyei tisztviselői kart, Diemár Károly kir. ügyeszt, Szakáts Zoltán polgármestert, a helybeli középiskolák tanári karát és közéletünknek még számos kitűnő tagját.

A közgyűlést tíz órakor nyitotta meg Ujvári Mihály, az udvarhelymegyei tanító-egylet elnöke, a következő lendületes beszéddel:

Tisztelt Közgyűlés! Kedves Kartársak!

Mindnyájunk előtt ismeretes dr. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszterünknek ama meglepő rendelete melyet a múlt év decz. hó 17-én 86241. sz. alatt a tanítóegyesületekről kiadott s a mely a tanítóegyesületek működésének szabályozását czélozza. E magas rendelet nagy fontosságot tulajdonít a tanítóegyleteknek; úgy tekinti azokat, mint a magyarországi népoktatási közvelemény szószólóit és kifejezőit, a hol az eszmék és irányzások legfontosabb nevelési és didaktikai elvek kifejezésében szükséges tényezők együtt működnek. A tanítóegyesületek czéljai a miniszteri rendelet szerint: az iskola belső életének intenzív fejlesztése, a nemzeti népnevelés virágzóvá tétele, a tanítói kar művelődési színvonalának emelése, helyes irányú tanítói közszellem megteremtése. A járási körökben látja a rendelet az egyesületi élet kohóját, miként az Országos Bizottság Igazgató-tanácsa is a járáskörökbe ohajtja az egyesületi munkálkodás súlypontját áthelyeztetni. A járáskörök működését, az egyesületi életet általában a központi választmány irányítására s végezni az adminisztratív teendőket.

A magas rendelet ezen felsorolt s mindnyájunk által is helyeseknek és fontosoknak elismert czélok elérésére — sajnos — elegendőnek találja, ha minden járáskör évenként egyszer, az általános egylet pedig kétféleképpen egyszer tart gyűlést s elegendőnek véli, ha központi lüktető szerve az egyletnek, a központi választmány, évenként egyszer, vagy legfeljebb kétszer ül össze.

Hát, tisztelt közgyűlés, még a laikus előtt is világosan áll, hogy a gyűlések tartásának ilyenmü megszoritása legfeljebb az arra fordított anyagi kiadások apasztását eredményezheti, de az egyesületi intenzív munkálkodást, a helyes irányú tanítói közszellem kialakulását bizonyára nem mozdítja elő.

A miniszteri rendelet fent kifejtett intenciói folytán szükségessé válik jelenlegi alapszabályainknak megváltoztatása. Ez a mai rendkívüli közgyűlés egyik célja.

A mai közgyűlésünknek van azonban egy másik célja is, mely nem a magasabb fokú rideg spekuláció forrásából fakadt. Ezen másik, nem hivatalos cél pedig, tisztelt Kartársak, a hála, a szeretet, a tisztelet kifejezése ama férfinak iránt, a ki egyesületünknek egyik megteremtője és fejlesztője, a ki 1869. óta mindnyájunknak igazságos főnöke volt.

Eredményekben gazdag, 40 évi áldásos tanügyi működése után a jól megérdemelt nyugalomba vonult e megyének 32 évig volt érdemes tanfelügyelője: nagyságos Sándor Mózes, kir. tanácsos ur.

Mi, e megye egyszerű tanítói összejödtünk ma felekezeti különbség nélkül, hogy az eltávozott főnök iránt érzett őszinte szeretetünknek és ragaszkodásunknak külsőleg is kifejezést adjunk. Örömmel látjuk, hogy a megyei testvéregyesület, az udvarhelyi róm. kath. espereskerületi tanítók köre is hivatalosan csatlakozott hozzánk ezen kegyeleti aktus rendezésénél. Örömmel tapasztaljuk, hogy

midőn a valódi érdem előtt kell meghajtani az elismerés zászlaját, mindenki ott van felekezeti és rangkülönbség nélkül.

Kartársi szeretettel üdvözlöm tehát első sorban a testvéregyesületet, a mely megmutatta, hogy szívesen ragadja meg az együttműködés lehetőségét, bár rendszeren tőlünk elváltan, más uton haladva akarja ugyanazt a czélt elérni, a melynek érdekében a mi egyesületünk is fáradoz!

Tisztelettel üdvözlöm a különböző hitfelekezetek lelkészeit, a kik megjelenésük által a közünk tényleg létező testvéries szeretetet és egyetértést juttatják kifejezésre, a melynek hivatása a nemzetfentartó elemek összeforrasztása, a nemzetbomlasztó különböző nemzetiségi törekvésekkel szemben.

Örömmel és feltétlen bizalommal üdvözlöm egyesületünk nevében a mi jelenlegi új vezérünket, Balog István tanfelügyelő urat, a kit súlyos betegsége akadályoz a közünk való megjelenésben, de a ki már eddigi rövid ittműködése alatt is több jelét adta szakértelmének, hivatásszeretetének, a tanítóság iránt érzett jóindulatának s kinek egész lényét ezen saját szavaiban mutatom be a tisztelt közgyűlésnek: *„A világom nem azért vagyunk, hogy egymásnak fájdalmat okozzunk, hanem azért, hogy kölcsönös gyöngédséggel, szeretettel a földi élet rövid napjait megédesítsük“*. Aranyszavak ezek, melyeket szívünkbe vésünk. Igerjünk, azon leszünk, hogy kötelezéseinket minden téren lelkiismeretesen teljesítve, Tekintetességednek hivatalos működését megkönnyebbsük; azon leszünk, hogy szeretetét minden téren kiérdemeljük. Legyen nekünk bölcs vezérünk, szerető főnökünk, a milyen volt az, a kinek most hivatalos utódja. A szekely tanító, miként egész nemes faja, gyanakvó, nehezen felmelegedő, de a kit egyszer megszeret, az aztán meg van szeretve. Isten szent áldása kísérje Tekintetességednek minden munkálkodását! Áldja meg a Mindenható, főképp jó egészséggel és soha nem lankadó munkakedvvel, hogy e jóra való szekely nép boldogításán velünk vállvetve eredménytel dolgozhassék! Isten hozta a mi földünkre!!

Tisztelettel és szeretettel üdvözlöm megyénk érdemes főispánját, a ki mindent elkövet, hogy a szekely tanítóság tekintélyét emelje s a ki iránt bizalommal viseltetik e megyének minden hű fia. Fogadja Ő méltósága mély köszönetünket, hogy szíves volt a mai ünnepélyünk fényét becses megjelenésével emelni.

Tisztelettel és hálás megemlékezéssel üdvözljük körünkben méltóságos gróf Lázár Ádám vármegyei főjegyző urat, a ki helyettes tanfelügyelői minőségében intézkedéseivel bebizonyította, hogy a megyei tanítóságnak igaz barátja és jóakaró támogatója.

Tisztelettel és szeretettel üdvözlöm a városi, tanügyi és egyéb hatóságok képviselőit, valamint a többi vendégeket is, a kik megjelenésükkel fényes bizonyosságot tesznek arról, hogy a magyar tanügyi munkáit nagybecsülik s magasztos, de fáradságos munkálkodásuk iránt jóakarólag érdeklődnek.

Azon hő ohajtással, hogy mai munkálkodásunk eredményes legyen, van szerencsém a mai rendkívüli közgyűlést megnyitni.

Az éljenzéssel és tapssal fogadott elnöki megnyitó után pedig az udvarhelymegyei tanító-egylet nevében Sándor Mózes nyugalomba vonult kir. tanácsos, tanfelügyelőtől Ujvári Mihály elnök a következő szép beszéddel bucsuzott el:

Nagyságos kir. Tanácsos, Tanfelügyelő ur!

Tisztelettel és szeretettel üdvözljük Nagyságot a mi körünkben. Hálát és köszönetet rebegnek ajkaink, hogy közöttünk megjeleni szíveskedett.

Az udvarhelymegyei általános tanító-egyesületnek már többször volt alkalmunk kifejezést adni ama benső, mesterkéletlen szeretetnek, a mely minket Nagyságot nagybecsültk személyéhez a multban fűzött. Tette azt mindig minden utógondolat nélkül. Nagyságot szigorú jelleme mégis könnyen úgy magyarázhatta a külsőleg is nyilvánuló ünneplést, mintha az első sorban és legfőképp a hivatalban levő hatalomnak szólt volna. A mai ünnepély azonban ez irányban Nagyságotat teljesen megnyugtathatja, mert hisz megvált már attól az állástól, a mely hivatalos minőségben szerepeltette előttünk. A mai ünneplés a tiszta, az őszint, az őszinte szeretet megnyilatkozása.

Tanulmányozzuk a multat, hogy megértsük a jelent, mely a jövő záloga!

Hazánk újabb történetében általánosan, de a magyar népoktatást illetőleg különösen forduló pontot képez az 1868-ik évi XXXVIII. törvény-

czikk, melynek hivatása volt, megvetni az alapját az új, a mívelt, a szabad Magyarországnak. Óriási munka várt azokra, kik a meghozott új népoktatási törvény keresztülvitelen dolgoztak, a kik tehát a boldog emlékü nagy Eötvösünk eszméinek megtestesítése körül fáradoztak. E nagy munka javarésze mégis azokra hárult, a kiknek hivatásuk volt magát a törvényt a való életbe közvetlenül átültetni. Az akkor felállított tanító képzők feladata volt az iskolák számára a kor színvonalán álló tanítók nevelése, kik aztán megalkották ama lelkes seregeket, melyeknek vezérkara és főnökei a kerületi tanfelügyelők valának. Az akkori tanítóképzők és az akkori tanfelügyelők voltak tehát első sorban édes hazánk népoktatásügyének tényleges újjászervezői. Utatlan utakon jártak ők és mégis czélt értek; mert nehéz munkájokban vezette őket a lángoló hazaszeretet, az őnzetlen lelkesedés! Ők voltak az új Magyarország valódi megteremtői!

Ama uttörők között ott találjuk Nagyságotat is, mint Csik—Háromszék—Udvarhelyvármegyék másod-, később mint az önállósított Udvarhelymegye első tanfelügyelőjét. 1869 óta Nagyságot volt Udvarhelyvármegye népoktatásának szervezője, bölcs vezetője, mai virágzó állapotának megteremtője.

Kényes feladat volt akkor megértetni, illetve megkedveltetni a népoktatási törvény követelményeit a minden újítástól idegenkedő, a minden iránt gyanakvó néppel. Kényes feladat volt megszilárdítani az állam iránti bizalmat a jogaitak féltékenyen őrző különböző felekezetekkel szemben. Kényes és nehéz feladat volt megértetni a minden adózástól irtózó konzervatív elemekkel, hogy a magyar haza oltárára teszik le azokat a fillérek, melyeket a magyar nép míveltségére áldoznak.

Sok emberismeret, széles körű tudás, sok önmegtágadás, határtalan türelem, de kivált finom tapintat kellett mindezekhez. És Nagyságot minden irányban fényes eredményeket ért el. Megyénk legtöbb helyén ma-már a kor igényeinek megfelelő iskolaépületeket találunk, melyekben lelkes és képzett tanítók terjeszthetik az igaz, a szép, a nemes magasztos eszméit. Sok, nagyon sok iskola belső élete hirdeti megyénkben Nagyságot érdemeit.

A megyei tanítók hálával és szeretettel gondolnak vissza felekezeti különbség nélkül Nagyságot hivatalos látogatásaira, mert tapasztalták, hogy Nagyságot a buzgó és törekvő tanítónak jólelkű támogatója és biztatója, a közepszerűnek bölcs tanácsadója és kegyes segítője, a hanyagnak pedig szigorú, de mindenkor igazságos bírója volt.

Most tehát, midőn nagyságot a jól kiérdemelt nyugalomba lépett, azon édes érzéssel gondolhat vissza a multa, hogy nem volt a gondjaira bízott néptanítói hadseregének kegyetlen zsarnoka, hanem szerető atyja, kire mindenki csak szeretettel és kegyelettel tekint akkor, a mikor a hadvezéri pálcát ime hivatalosan másnak a kezébe adta. Önérzettel mondhatja el Nagyságot magáról, hogy feladatát mindenkor híven teljesítette s megelégedéssel szemlélheti, hogy eredményes munkálkodása nyomán mindenütt bő áldás fakadt.

A mi pedig különösen azon egyesületet illeti, a melynek nevében én most beszélek, örömmel emelem ki, hogy Nagyságot volt annak egyik lelkes megteremtője, később egyik gondos ápolója és mindenkor szerető atyja.

A búcsuzás rendszeren fájdalmas érzelmeket gerjeszt a búcsuzók szívében. De mi nem érzünk jelen pillanatban fájdalmat s megvagyunk róla győződve, hogy Nagyságot jó szívében sem honolnak most a búcsuzás fájó érzései. Hiszen mi nem búcsuzunk egymástól! Nagyságot legutóbb is bebizonyította, hogy egyesületünk tagjának tekinti magát s továbbra is gondolni akarja és fogja is azt a kisdedet, melynek ott volt a születésénél s melynek fejlődése fölött mindenkor oly szerető szívvvel őrködött. Mi a magunkénak érezzük és tudjuk most is Nagyságotat s elismerjük továbbra is bölcs tanácsadóknak, szerető atyánknak.

A mai ünnepély emlékére egyesületünk tagjai ezt az egyszerű emlékiratot ajánlják fel szeretettel Nagyságotnak, a kihez az igazi szeretet gyöngéd szájai fűzik. Viszonyásul csak azt kérjük Nagyságottól, fogadja el e szerény emléktárgyat szívesen s méltasson bennünket továbbra is jól-eső szeretetére, igazi barátságára.

Örömmel látjuk, hogy Nagyságot velünk együtt érez, nekünk atyai jóbarátunk. Maradjon a mienk ezentul is, drága élete utolsó perczéig! Sokáig éljen!!!

Beszégre végén átadja a vármegye tanítóinak névalírásával ellátott diszes emlékiratot, mely ezen szöveget tartalmazza:

Nagyságos urunk! Szeretett vezérünk!

Abban a nagy munkában, mely magyar hazánk és ebben a mi szeretett székely vármegyénk kulturájának alapvető munkájában nekünk mint néptanítóknak osztályrészül jutott, Nagyságod vezérlete alatt értünk el eredményt; abban a törekvésünkben, melyet egyesületi életünk fokozatos fejlesztése által önképzésünkre s ezáltal tanügyünk előbbvitelére fordítottunk, Nagyságod hathatós támogatását éreztük; ezekhez hozzávéve amaz atyai jóindulatu szeretetteljes gondozást, melyben vármegyénk minden tanítóját 30 év alatt Nagyságod részesítette: fölfakad szívünkben a soha meg nem szűnő hálának érzete!

Hivatalosan letette ugyan a hadvezéri pálcáját, visszalépett a tényleges vezetéstől; ámde szent meggyőződésünk, hogy velünk marad mind az utolsó percig, tanácsadónk, igaz barátunk, a jóban és nemes törekvésben segítők marad ezután is.

Midőn most, bucsuzásunk alkalmával, e nemes vármegye tanítói és tanítónői őszinte köszönetünket fejezzük ki irántunk tanúsított annyi jóságáért, szívünk leghőbb kívánsága, hogy a nyugalom napjaiban is a mienk maradjon, évek hosszú során át sokáig élvezze a jól kiérdemelt nyugalmat.

Éljen soká boldogan!

Nagyságodnak alázatos szolgálói és őszinte tisztelői: (Aláírások.)

Jung-Cseke Lajos az udvarhelyi róm. kath. esperes kerületi tanító-egylet elnöke, a kath. tanító-egylet nevében bucsuzott el, mindvégig nagy figyelemmel hallgatott ezen határos beszédével:

T. Közgyűlés! Nagyságos kir. Tanácsos Ur!

Mindenekelőtt köszönetemnek kell kifejezést adnom az udvarhelyvármegyei általános tanító-egylet t. választmányának azon szives és előzékeny eljárásáért, melylyel minket, az udvarhelyi esperesi kerület róm. kath. tanító-egylet tagjait is, ezen — ugymondva — családi ünnepségre meghívni sziveskedett s ez által módot és alkalmat szolgáltatott arra, hogy a nagyságos kir. Tanácsos ur iránt érzett tiszteletünknek és ragaszkodásunknak, szerény szavakban kifejezést adhassunk.

S ez jól is van így, mert hiszen a két együletet nemcsak a közös cél, a magyar kultúra, a magyar népnevelés ügyének szolgálata és előmozdítása köti össze, hanem épen ma, a nyugalomba vonult kir. tanácsos, tanfelügyelő ur iránt érzett rokonszenvünk és szeretetünk, mintegy összeforrasztja.

Nagyságos Uram! ha Nagyságodnak ki-magasló érdemeit csak némileg is — a miszempontunkból is méltatni akarom, okvetlenül vissza kell tekintenem a közelebb lefolyt évtizedekre s kivált azoknak tanügyi mozzanataira. A magyar alkotmány visszaállítása után, annak keretében, a népoktatási ügy is elhelyezkedett s első sorban a tanfelügyelői intézmény is létesített. Az akkor kinevezett tanfelügyelők nagyobb része, bizonyos idegenséget, hogy ne mondjam ellenszenvet mutatott a fennálló hitfelekezeti iskolák iránt, pedig ez teljesen indokolatlan volt, mert hiszen azok a gyenge viszonyok között tengődő felekezeti népiskolák, a körülményekhez képest nagy és nehéz munkát végeztek évszázadokon keresztül, egyedüli gyökérszálaik lévén a magyar műveltség fájának. Két fő irányelvet követtek: vallásos népet nevelni, mely aztán az élet harcában, a létért való küzdelemben megtudjon állani s el ne csüggedjen s a kisded gyermeki szívekbe beleoltani az öntudatos hazaszeretetet. Oly két irányelv, mely ma is vezéresillaga kell hogy legyen, minden magyar iskolának. S hát ennek daczára, mit tapasztaltunk? A legelőször kinevezett kir. tanfelügyelők egy része, gondolom azért, mert nem voltak mindnyájan szakférfiak, hisz nem mindnyájan vétettek a tanférfiak sorából, nem is voltak tisztában hivatásukkal, félreértették feladatukat s a tanfelügyelőséget csak életfentartó pályának tekintették, akár csak a szolgabírótságot, vagy polgármesterséget. Aztán ezek a laikus férfiak, talán azért, hogy a főhatóság előtt kétes értékű érdemeiket szerezzenek, rávetették magukat egész hatalmukkal azokra a szegény felekezeti iskolákra s igyekeztek azokat hatra-vakra elközösíteni s államosítani.

Hát t. Közgyűlés, én a községi és állami iskoláknak nem vagyok feltétlenül ellensége. Vanak körülmények, melyek között én azoknak jogosultságát elismerem.

Mert például vannak és voltak kisebb községek, melyeknek polgárai két-három, sőt négy vallásfelekezetre vannak oszólva s mindenik felekezet tartott, vagy tart fenn külön iskolát. Ilyen helyt az anyagi eszközök hiánya miatt az iskolák csak tengődnek s a kívánt eredményt felmutatni nem képesek. Hát ilyen helyeken, az elforgácsolt erőket tömöríteni, csoportosítani s így egy jó községi iskolát létesíteni helyes, célszerű, sőt szükséges. Ott vannak a nemzetiségi iskolák, melyekben nemcsak az állam nyelvét nem tanítják, de a magyar nemzet és hazá iránt a gyűlöletet is beoltják, a mindenre fogékony gyermeki szívekbe. Hát az ilyen veszélyezett helyekre állami iskolát állítani s a közös hazá szeretetét élesztgetni, megtanítani azokat a szegény gyermekeket a magyar állami nyelv ismeretére, hogy nagy korukban ne legyenek kitéve a lelkiismeretlen izgatók félrevezetésének: hát ez hazafias kötelesség.

Ámde a fennebb említett turbuzgó tanfelügyelők, nem ezeket a helyeket keresték fel, nem ezeket a sebeket akarták orvosolni, hanem éppen a leggazdagabb községek iskoláit közösisítették el s a legnagyobb községeket boldogították az állami iskolákkal.

T. Közgyűlés! Nem akarok rekriminálni — polemikát sem akarok kezdeményezni, hiszen pro és kontra sok indokot lehet felhozni — hanem csak meg akartam festeni a hátteret, hogy az abba beillesztendő kép annál inkább kidomborodjék.

Ebben a megrajzolt szomorú időben, mint bordosi lelkész voltam szerencsés megismerni Udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelőjét, a most ünnepelt kir. Tanácsos urat, ki már akkor végzetlenül lekötöztet engem, a fiatal kezdő embert, a bordosi igénytelen paplakban tett azon nyilatkozatával, hogy az ő törekvése nem az iskolák elközösítése és államosításában nyilvánul, hanem minden igyekezete oda irányul, hogy bármilyen jellegű, de jó és magyar szellemű népiskolák legyenek, nem a szegénységgel küzdő felekezeti iskolák elnyomására tör, hanem igyekszik a gyengéket is megerősíteni. És négy évi bordosi működésem alatt azt tapasztaltam, hogy Sándor Mózes nem játszik az elvekkel, hanem azokat realizálni is akarja és tudja. Három róm. kath. népiskola volt plebániámban, különösen kettő igazán rozoga épületekben elhelyezve, a tanítók sem voltak valami pedagógusok, de mindnyájunkban meg volt az erős férfias akarat, a szerény körülmények között és silány eszközökkel is, a lehető legtöbbet tenni és eredményt mutatni fel. S talán épen ezen nemes igyekezetünk miatt, a mi kedvelt tanfelügyelőnk, ha körünkben megjelent, nem az akadékoskodó kritikus szerepét játszotta, hanem mindig jóakaratu főnöknek mutatta magát.

Négy év mulva kegyelmes Főpásztorom más munka kört jelölt ki számomra s így kiszakított Udvarhelyvármegye kötelekéből, de mikor négy évi távollét után, ide ismét visszatértem s már nemcsak egy plebánia kormányzásával, hanem az udvarhelyi esperesi és egyházi tanfelügyelőségi ügyek vezetésével is megbízattam s így a kir. tanfelügyelőséggel gyakrabbi érintkezésre voltam utalva; azon kellemes tapasztalat jutott osztályrészemül, hogy Sándor Mózes, irányunkban nem változott meg, nem csak csekélységem iránt, de főleg az általam képviselt kath. népnevelés ügyével szemben is megtartotta az ő szives jóakarátát. Akár dologi, akár építkezési vagy személyi ügyekben folyamodtunk nemes lelkéhez, soha el nem utasított magától, hanem lojálisával s hathatós befolyásával támogatta a mi ügyeinket. S részben annak is kell tulajdonitanunk azt, hogy a mi népiskoláink is, évről-évre magasabb színvonalra emelkedtek s szerénység nélkül elmondhatom, hogy már ma a szerényebb követelményeknek megfelelnek.

De hát az idő eljárt, még a legizmosabb testi és szellemi erő is, a huzamosabb küzdelemben kifárad s a becsületes munka után keresi a nyugalmat. A természetnek ezen megmásíthatatlan törvénye okozta azt is, hogy a nagyságos kir. Tanácsos ur, évtizednek nehéz — mert alapvető munkássága után, ez év elején nyugalomba vonult s így szétszakította azokat a hivatalos kapcsolatokat, melyek minket hozzá fűztek, melyek ránk nézve oly kellemesek valának s melyek előttünk mindig kedves emlékekben fognak maradni.

S most ezen ünnepélyes alkalommal, midőn az utolsó hivatalos kapocs is elszakad, most, az utolsó pillanatban is kedves kötelességet teljesítek akkor, mikor a saját magam, kedves paptársaim és a kath. tanítói kar nevében, nagyságos Sándor Mózes kir. tanácsos és nyug. kir. tanfelügyelő urnak, a hála és elismerés koszoruját átnyujtom,

kérvé az isteni gondviselést, hogy Ő nagyságát szeretett magyar hazánk s különösen vármegyénk érdekében és javára, még sokáig — ép testi és szellemi erejében — tartsa meg és éltesse.

Perczekig tartott a taps és az ünnepelt éljenzése, melynek lecsillapultával, a meghatottságtól remegő hangon, érzékenyült szívvel mondott köszönetet és búcsut szeretett tanítóinak, a jóban és nemes törekvésben mindig hűséges munkatársainak, az ősz vezér Sándor Mózes.

Az elmúlt idők kedves emlékeivel foglalkozva ígéretet tesz, hogy a mig ereje és egészsége engedi, a tanítóságnak igaz barátja, önzetlen és jóakaró munkatársa marad mindvégig.

Az érzékenyítő, de mégis annyi kedves emléket magában foglaló búcsu után, felolvastattak: Id. Dániel Gábor ny. főispánnak, a Nagy-Küküllő-megyei és erdővidéki tanító-egyletnek, a bözd-ujfalusi áll. isk. gondnokságának, Gal Imrének és Czirmai Lajosnak beérkezett búcsuirataik.

Ezen jól sikerült ünnepélyes ülés végeztével az udvarhelymegyei tanító-egylet folytatólagos ülésben letárgyalta az ujonnan átdolgozott alapszabály tervezetet, melynek elfogadása után az ülés véget ért a zöld asztalnál. Folytatása a „Budapest“-szálloda éttermében vidám ebédelés közepett volt, hol egyik szellemes pohárköszöntő a másikat érte. És pedig felköszöntötték: Gróf Lázár Ádám Magyarország Felsőes királyát, mely tosztot a jelenlevők állva hallgattak végig, Kisgyörgy Sándor Wlassics Gyula kultuszminisztert, Lázár József Raffaj Károlyt, az ünnepelt vezért Sándor Mózes Menyhárt András, Jung-Cseke Lajos és még sokan. Sándor Mózes a tanügy munkásai és a társadalom közötti szép egyetértésre és szeretetre üritette poharát. A vidám lakomán még számos pohárköszöntő hangzott el, legtöbbszörre az ünnepeltnek és kedves családjának egészségeért.

A mily kedves és gyönyörűséges volt ténylegea szolgálata idejében, legyen oly boldog és megelégedett nyugalmas napjaiban is. Gy. M.

Egyházi élet.

Meghívás.

Az udvarhelyi evang. református egyházmegye egyházi értekezlete választmányának, Székely-Udvarhelyen, a református kollegium tanári tanácskozó helyiségében, f. évi márczius hó 25-én, kedden, d. e. 10 órakor tartandó gyűlésébe a választmány tagjait, az alapszabályok 24 §-a értelmében, tisztelettel meghívom.

A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki, titkári és pénztárosi jelentések. 2. A jövő évi zsinat legfontosabb teendői kitűzésének tárgyában készített javaslat előterjesztése. Előadó: Bod Károly. 3. A diaszporákban levő református gyermekek vallástanítása ügyében készített javaslat előterjesztése. Előadó: Hegyi Péter. 4. A folyó évi közgyűlés napjának és programjának megállapítása. 5. Lehető előterjesztések és indítványok tárgyalása.

Kik az egyházmegyei értekezlet ez évi közgyűlésén felolvasást akarnak tartani, vagy indítványt, esetleg más előterjesztést kívánnak tenni, sziveskedjenek szándékuk felől, a tárgy megnevezése mellett, az elnökséget márczius 25-ig értesíteni, hogy a közgyűlés programját a szerént lehessen a választmányi gyűlésen megállapítani.

A közgyűlés, a múlt évi közgyűlés határozata értelmében, a körülmények tekintetbe vétele mellett, vagy Segesváron vagy Székely-Keresztúron lesz. E tekintetben is a választmány fog határozni.

Székely-Udvarhely, 1902. február hó 20-án.

Bod Károly,
ügyvivő egyh. elnök.

Szent-Antal estély. A VIII. szent Antal estélyt Zimny Ferenczné, Tassaly Józsefné, Lukácsffy Teréz és Lófy Ilona rendezik márczius 18-án, kedden este fél 8 órakor a róm. kath. főgymnasium disztermében. Az estély műsora: 1. Ének szent

Antalhoz; 2. szaval Lukácsffy Etel; 3. Énekel Jánosi Iluska; 4. szent Erzsébet és a pór leány, dialog, előadják Flórián Mariska és Szabó Juliska; 5. élőkép „szent Erzsébet megdicsőülése”; 6. szabad előadást tart Gáspár István főgymn. tanár; 7. Czibalom szólót játszik Mántó Irén; 8. szaval Buda Annuska; 9. „Szerettek szép szüz Mária”, harmonium kíséret mellett éneklék Jánosy Béla és Lakatos Gáspár főgymn. tanulók; 10. „Századunk” Bodnár Gáspártól, szavalja Biró Nándor főgymn. tanuló; 11. „A keresztfához megyek”. A következő IX. estély husvét 3-ad napján április 1-én lesz. Jegyek Tamásy Péternétől válthatók.

Irodalom.

Miként gondoskodjunk leányaink jövőjéről?

A mai kényelmes, fényűző, fenhéjazó és ideges korban, melyben a pénz minden s pénz nélkül a mindenség is semmi; melyben hozomány nélkül a leányok férjhezmenetele kétséges s csaknem lehetetlen: a szülőknek legnagyobb gondot a leánygyermek jövője okoz. Legujabban a közoktatási kormány igen sokat tett az oktatás terén, hogy a nőket a kenyérkeresetre minél alkalmasabbá tegye, még az egyetemi kiképzést is megadta nekik, úgy hogy ma-már sokféle uton-módon boldogulhatnak leányaink. De éppen ezért beállott a szüksége annak is, hogy a szülők tájékozást kapjanak, vajjon melyik is azok a pályák, a melyek leányaiknak leginkább nyújtanak módot a megélhetésre? Ilyen tájékoztatót adtak ki a szülők számára Bód Péter és Székely István „Női életpályák” című könyvükkel. Megbecsülhetetlen utmutató e könyv mindazon szülőknek, kiket a gondviselés leánygyermekével megáldott. Negyvennégy olyan életpálya van e könyvben felsorolva, a melyre a leányok bátran léphetnek, a melyen szorgalom és kitartással jövőjüket biztosíthatják. És a szerzők nemcsak részletesen ismertetik a felsorolt női életpályákat, hanem gyakorlati utasítással is szolgálnak arra nézve, miként kell ezen életpályákra előkészülni, mily lépéseket kell azok elérhetése céljából tenni, hol lehet az egyik, vagy másik életpályához megkívántató kiképzést és képesítést megszerezni. A könyvben tehát mindenki mindegy ilyen kérdésre hasznos utmutatást talál s így bátran folyamadhat hozzá. A „Női életpályák” megrendelhetők a Franklin-Társulat könyvkiadó hivatalában Budapesten (IV. Egyetem-utca 4. sz.) Ára keménykötésben 1 korona 60 fillér.

Különfélék.

Márczius 15.*

Térjünk ma a köznapokról
A dicső „mult” emlékéhez:
Talpra magyar! szól egykoron
Petőfi a nemzetéhez.

És a nemzet hős dalnokát
Megértette: sikra szállott...
A márczius idusának
Szent emléke legyen áldott!

Fülel Sz. Lajos.

— **A miniszterelnök és az új kereskedelemügyi miniszter üdvözlése.** Vármegyénk közigazgatási bizottsága főispánunk elnöklele alatt e hó 12-én tartott havi rendes üléséből következő táviratot intézte a miniszterelnökhöz: „Nagyméltóságú Széll Kálmán miniszterelnök urnak Budapesten. Udvarhelymegye közigazgatási bizottsága Nagyméltóságod iránti bizalom, szeretet és ragaszkodás által indítva, tiszteletteljesen üdvözlö Nagyméltóságodat miniszterelnökségének harmadik évfordulóján. Kérjük fogadja a legfelsőbb királyi kitüntetéshez öszinte üdvözlésünket azon ohajtással, hogy hazánk javára szentelt önfeláldozó munkásságát

* Verses krónikáimból.

Isten áldása kísérelje. Hollaki Arthur s. k. főispán, elnök.” — A miniszterelnök erre következő megehangu távirattal válaszolt: „Méltóságos Hollaki főispán urnak Székely-Udvarhelyt. Hálás köszönettel vettem Udvarhely vármegye közigazgatási bizottságának szives szerencsekívánatait az engem ért legmagasabb kitüntetés alkalmából. Széll.” — A közigazgatási bizottság ugyancsak ezen üléséből az új kereskedelemügyi minisztert is táviratilag üdvözlölte, mely következőleg szökö: „Nagyméltóságú Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter urnak Budapest. Udvarhely megye közigazgatási bizottsága tiszteletteljesen üdvözlö Nagyméltóságodat kereskedelemügyi miniszteri állásának elfoglalása alkalmából. Teljes bizalommal kérjük, fogadja hazánk javára irányuló működéséhez öszinte szerencsekívánatainkat. Hollaki Arthur s. k. főispán, elnök.”

— **Nőegyleti fillérestély.** Az e hó 19-iki (szerdai) fillérestélyt, mely az utolsó lesz a szezonban dr. Válcsik Ferenczné rendező elnök és Varga Ida rendezik. A műsor oly gazdag, hogy még hangverseny programnak is beillenek és igen sok élvezetre nyújt kilátást. Mihálovits Béláné „A kesergő leány”-t éneklé, mely után Szomaházy István „Szerelmi napló” cz. 1 felvonásos vigjátékát előadják: (Dr. Katona Endre, orvos) dr. Jány Győző, (Margit, a felesége) Madarász Irénke, (Katicza, Margit huga) Félegyházy Mariska, (Déghy Jenő) Fodor Boldizsár dr. (Teréz, szobaleány) Müller Klárka és (A tábornok vadásza) Szentpétery Ferencz. Majd Korb Jolán a „Bot herczeg” című melodramát adja elő. Végül pedig tánc fogja bezárni az igen kedélyesnek ígérkező fillérestélyt. Ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **Márczius 15-ét** lelkes hangulatban, hazafias érzéstől áthatva ünnepelte meg városunk közönsége. Kora reggeltől az egyes épületeken kitűzött nemzeti lobogók hirdették a nagy nap emléket. Délelőtt a tanintézetek, délután pedig a nagyközönség sikerültél sikerültebb műsorú ünnepélyei fokozták a lelkesedést, mely a multak emlékein támadt. A Székely Dalegylet ünnepélyének egyik legérdekesebb pontját a női kar első és igen sikerült fellépése képezte. Ugy ezt, mint a Tiszviselői Kör este 6 órakor tartott szintén sikerült ünnepélyét társas vacsora követte, a melyeken számtalan hazafias pohárköszöntő hangzott el.

— **A gazdasági egyesület választmánya** f. hó 19-én d. e. 11 órakor a vármegyeház nagytermében a tagosítási eljárás reformja tavaszi vetőmag beszerzés és a bikafalvi mintagazdaság ügyében a vármegyeháznál ülést tart, melyre a tagok ez uton is tisztelettel meghívotnak.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** havi rendes ülését e hó 12-én Hollaky Arthur főispánunk elnöklele alatt a tagok élénk részvétele mellett tartotta meg. Lendületes szavakban esetelte Széll Kálmán miniszterelnök három éves eredménydus működését s a magas kitüntetés, melyben királyunk részesítette Deák Ferencz méltó utódát, a ki vármegyénk ügyeit is többször igen meleg érdeklődésével és jóindulatu támogatásával felkarolta. Megemlékezett továbbá Hegedüs Sándor volt kereskedelemügyi miniszterrel is, a kinek feliratban köszöni meg a bizottság vármegyénk iránt tanusított pártfogását. Ugyisintén Horánszky, az új kereskedelemügyi miniszter érdemeit szintén melegen vázolta s az ülés megnyitásával kapcsolatosan az általános lelkes éljenzések után kimondotta, hogy a miniszterelnököt és Horánszky minisztert táviratilag üdvözlö a bizottság. Majd az előadók havi jelentéseit egyhangulag tudomásul vette a bizottság s Daniel Lajos közgazdasági előadó javaslata értelmében felirnak földmívelésügyi miniszterhez a tagosítási törvény helyesbitése végett. A tárgysorozat mintegy 45 pontból állott s ennek letárgyalása után 11 órakor, főispán éljenzésével véget ért az ülés.

— **Nőegyleti gyűlés.** A következő sorokat vettük: Jótékony nőegyletünk választmánya f. hó

9-én Steinburg Ottóné alelnök elnöklele mellett az ev. ref. kollegium tanári tanácskozó termében ülést tartott, melyen titkár bejelentette, hogy egyesületünk buzgó rendező elnöke egy korábbi választmányi határozat értelmében a fillérestélyek jövedelmének pótlására f. hó 1-én a főreál-iskola tornacsarnokában műkedvelői színelőadást rendezett, mely daczára a sok akadálnak és gáncsnak, úgy erkölcsileg mint anyagilag igen jól sikerült, a mennyiben városunknak a humánus intézmények hivatását kellően méltányolni tudó intelligens közönsége a termet zsufolásig megtöltötte, a műkedvelők ügyessége folytán pedig Gabányi Árpádnak „Az apósok” című vigjátéka, mely a pesti Nemzeti színházban, talán mert benne a díszletek és mechanika nem érvényesülhetnek eléggé, megbukott, közönségünk teljes megelégedését nyerte meg. Mivel azonban a rendezőség eljárása ellen a darab megválasztása, a tánc mellözése, jegyek elárusítása s több más tekintetben is kifogást emeltek, tudomásvétel végett titkár részletesen felsorolta azon kényszerítő körülményeket, indító okokat, melyek a rendezőséget eljárása módozataiban vezették s néha befolyásolták. Így például a darab kiválasztásában, daczára a rendezőség által is ismert hibáinak, azon körülmény vezette a rendezőséget, hogy színrehozása olcsó volt, mivel egy fillér kiadást sem okozott, költséges darab előadásába pedig, minthogy a közönség ily nagy foku szives pártfogására előzetesen számítani nem lehetett, nem lett volna tanácsos belomenni, ugyanezen körülmény indokolja a tánc mellözését is, a mi eltekintve attól, hogy e célra az alkalmas terem is hiányzott, már csak azért is ajánlatos volt, mert ez legalább is 150 koronával szaporította volna a kiadásokat s esetleg még deficitet idézett volna elő, holott ez alkalommal a főczél, a mint ez a meghívóban is kifejezést nyert, egyebek mellett első sorban a jövedelem volt, ugyanaz indokolja az előadásnak szintén kifogásolt, nyilvános jellegét is. A választmány titkár bejelentése alapján a rendezőség eljárását minden tekintetben általános helyesléssel vette tudomásul s mindazoknak, kik az előadás erkölcsi vagy anyagi sikerét előmozdították, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Hálás köszönetét fejezte ki első sorban dr. Válcsik Ferenczné rendező elnöknek, ki nem csak a darab czéltudatos megválasztása, a műkedvelők összehozása, hanem az egész előadás rendezésével kapcsolatos összes teendők intézésében páratlan ügybuzgalommal biztosította a nevéhez fűződő szép sikert; Fankovich Gyula, főreáliskolai tanár urnak, ki a rendező sok időt, fáradságot s szakértelmet és türelmet igénylő szerepét volt szives elvállalni és elismerésre méltó sikerrel betölteni; aztán a műkedvelőknek: Félegyházy Mariska, Madarász Irénke, Szabó Ilonka és Szöllösi Irénke urhölgyeknek; Bocz Endre, Dobay Zoltán, Dr. Fodor Boldizsár, Nagy Elemér, Soó Domokos, Szentpétery Ferencz és Dr. Szöllösi Ödön urnaknak, kik szerepüket valamennyien a legnagyobb ambícióval oldva meg, az előadás erkölcsi sikerét biztosították, Fischer Ferencz urnak, ki a siker biztosításában, a sugónak nem könnyű szerepére vállalkozva szerzett érdemeket a hálás elismerésre; Dr. Solymossy Lajos főreáliskolai igazgató urnak, ki az intézet zenetermét a 3 hétig tartó próbára, tornacsarnokát az előadásra fűtéssel együtt, a színpadot s mintegy 40 drb széket volt szives ingyen átengedni; Dr. Solymossy Lajosné Ö. nagyságának a színpad berendezéséhez szükséges tárgyak; az iparos-kör elnökségének 40 drb szék és 4 lámpa; Müller Károly vendéglős urnak 90 drb szék; a ref. kollegium igazgatóságának 40 drb szék; a tüzoltó parancsnokságnak 4 drb viharlámpa szives kikölcsönzéséért; Betegh Pál lapszerkesztő urnak a színházi jegyek ingyenes elárusításáért s végül az áldozatkész közönségnek a szives pártfogásáért s a már hírlapilag nyugtázott felülfizetésekért s ezek közt Valentin Lajos urnak, ki mint a Gabányi Árpád: „Az apósok” cz. darabjának

helyen a m. kir. gazdasági tanintézetben április 3-11-ig; Kolozsmonostoron ápr. 14-23-ig és Budapesten a m. kir. kertészeti tanintézetben ápr. 7-24-ig tart a tanfolyam. Lelkészek, tanítók földbirtokosok és gazdatisztek folyamodhatnak 1 K bélyeggel felszerelt kérvényekkel, melyek e hó 20-áig a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez benyújtandók.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Egy fedeles hintó teljesen új ki-tünő gyártmány, olcsó áron eladó. Bővebbet: Tibád Ignác fűszerkereskedőnél. 3-5

Bérbeadó vendéglő. Székely-Udvarhelyt a Korona vendéglő folyó év április 24-től kiadó vagy esetleg örök áron eladó. Értekezhetni Gáspár Sándor tulajdonosnál.

Egy 4 szobából álló emeleti lakás az Alsó-piacz téren kiadó. Bővebbet Tibád Ignácznál, Sz.-Udvarhelyt.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

Kitünő minőségű friss tea-sütemény kapható naponta Ernst György czukrászatában Székely-Udvarhelyt.

Kiadó lakás. Egy négy szobás, konyhával s hozzátartozó mellékhelyiségekkel, külön udvarral bíró lakás kiadó Zengliczky Károlynál, Attila-utca.

Boreladás. Balavásári és küküllőmenti finom, valódi új és ó-asztali borok kaphatók — 17—20 forintjával 1 hecto, 500 hectoliterig — Balavásáron Dr Hersch Jakabnál. 2-10

Hirdetések.

A legjobb minőségű vetőmagvak.

Schlosser Vilmosné

fűszerkereskedése a „Szerecsenhez” Székely-Udvarhelyt. (Kőkereszt-tér).

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hogy a helyi piacon egy **fűszerkereskedést** nyitottam.

Jól berendezett raktáramat felhívom a nagyérdemű közönség figyelmét. — A fűszerszakmába vágó összes cikkekben, u. m.: legfinomabb czukor, kávé, orosz- és karaván-theák, szebeni szalámi, amerikai kétszer finomított kőolaj, a legfinomabb minőségű lisztek minden számban. Ugyisint mindenemű fej-tők és fonalak stb., stb.

Az összes cikkek a legolcsóbb napi árban kaphatók.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok

5-5 kiváló tisztelettel: **Schlosser Vilmosné.**

Szolid és pontos kiszolgálás.

Sz. 2000—902. szb.

Pályázati hirdetmény.

Csekefalva, Szent-Ábrahám, M.-Andrásfalva és Gagy községekben Szent-Ábrahám székhellyel rendszeresített körbábai állásra pályázatot nyitok, miről pályázni kívánókat azzal értesítem, hogy ezen 100 korona törzsfizetés, 40 korona laktér és minden szülési közreműködésnél 2 korona, vagy természetben kiszolgálható egy véka tiszta gabona díjakkal javadalmazott állásra oklevél-ekkel és erkölcsi életüket igazoló okmányokkal felszerelt kérésüket hozzám folyó évi április hó 20-ig okvetlenül nyujtsák be, mert a később érkezett kérvényeket figyelembe nem veszem.

Székely-Keresztur, 1902. márczius hó 6-án.

1-3 PÁLFFY, szolgabíró.

Haszonbérbe adó tagosított hirdok.

Nagy-Galambfalván Udvarhely megyében, országút mentén vasut. posta, távirda állomással bíró, 700 holdnyi, üzemtervvel 4 vagy 6 kövü vízi-malommal, 3 vagy 6 évre, Fundus Instrukttussal, azonnal vagy áprilisba átadva. Nagysolymosi Konez Armin gyógyszerész Székely-Udvarhelyt. Erdély.

Obendorf répamag és angol perjefümag.

Államilag ólmozott lóhere- és luczernamagvak.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy a közelgő husvétii ünnepekre

az elismert legjobb minőségű

aradi lisztjeim

már megérkeztek, valamint a fűszerszakmába vágó összes aruk nagy választékban vannak raktáron, ugyisint mindenemű gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb árak szerint számíttatnak.

Husvétii öntözésre a legfinomabb franczia illatszerek nagy választékban kaphatók.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Tibád Ignác.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Részletes dírgyűjtemény kiadható ingyen és bemenetbe küldésnek.

2- és 3-vasas ekek és minden egyéb gazdasági gépek.

Legjobb sorvetőgépek, szecskaavágók, répvágók, kukorica-morszólok, darálóok, őrő-malmok, egytetemes acél-ekek.

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lóerőig. számkazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosítók, kontolyozók, kaszálo- és arató-gépek, szénagyújtók, boronák.

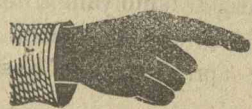
„Columbia-Drill”

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárak

átal a legjutányosabb árak mellett ajánlhatunk:

Budapest Váci-körút 63. sz.

Figaro Sec a legjobb pezsgő

BARTHA ANDRÁS

szőpészmester
SZÉKELY-UDVARHELYT,
Kossuth-u. 21.

→ (Zálogház mellett.) ←

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a Kossuth-u. 21. sz. (Zálogház mellett) egész ujonnan berendezett férfi- és női

készcipő-raktárát és üzlethelyiségét.

A legfinomabb anyagból a legkényesebb izlésnek is megfelelően készit kellő gyorsasággal, tartóssággal, pontossággal, **jutányos árak mellett** férfi-, női- és gyermekcipőket. Sokoldalú tapasztalataira támaszkodva, a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit kéri. 46-52

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER

kovács-mester

Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u. 74.

Allandó raktart tart
legjobb elkészített és legkülönbözőbb
kivitelű modern

KOCSIKBOL.

Használt kocsikat becerél, vagy kijavít a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó árak mellett.

Építések, építkezéseket

és tervezéseket, valamint költségelőirányzatokat teljesen szakemberként és a kor igényeinek megfelelően a legkényesebb izlésnek is megfelelően köz- és magánépületeket teljes berendezéssel elvállal 43-52

Vladár Ferencz

építő vállalkozó
Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utca, saját házában.

Jutányos árak.

Templomjavításokat, oltártervezeteket s minden eszakmába vágó dolgokat pontosan elkészit.

Faeladási hirdetmény.

A firtosváraljai közbirtokosság tulajdonát képező erdők „A.” üzemosztályának 8. és 9. osztágait képező 5.31 kat. hold kiterjedésű „Nagyszeg” nevű erdőrészen található összes bükkfakészlet, mely a korondi m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 364 köbméter bükk műfát, 591 köbméter bükk hasábfát, 178 köbméter bükk dorongfát és 60 köbméter bükk ágfát tartalmaz, 1902. évi április hó 16-án délután 10 órakor Firtosváralja község házában nyilvános szóbeli árverés, és zárt írásbeli ajánlat utján el fog adatni.

Kikiáltási ár 1778 korona, azaz Egezer-hétszázhetvennyolcz korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverést vezető kezéhez készpénzben vagy ovadékképes értékp. pirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlatához mellékelni.

Kihaszánálási határidő a használat megkezdésétől számított egy év.

A részletes becslés és árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál (Székely-Udvarhelyen) és alólirott nál a hivatalos órak alatt megtekinthetők.

Firtosváralja, 1902. márczius hó 5-én.

2-3 ANDRÁS SÁMUEL,
községi bíró, mint birtokossági elnök.

Szám. 791—1902. tlkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1901. november 30-án 36766. I. M. szám alatt elrendelte, hogy Homoród-Karácsonfalva község részleges tlkvi átalakítási ügyében a munkálat kiegészítése képen az oklándi kir. járásbírósként mint telekkönyvi hatósághoz tartozó nevezett község telekjegyzőkönyveiben fölvetett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. XXIX., az 1899. évi XXXVIII. és az 1891. XVI. törvények a

tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosítassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1902. április hó 3-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tlkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyegilleték elengedési kedvezményétől is elesnek és

3. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, avagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kerelmezzék, illetve hogy törleszténgedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírósként mint tlkvi hatóságtól.

Okládon, 1902. február 14-én.

3-3 KONCZ KÁROLY, kir. albiró.

A közelgő husvétii ünnepekre

ajánlom a nagyközönség szives figyelmébe jól felszerelt fűszer-, anyag- és csemegeárú üzletem t.

A r a d i l i s z t e k e t
a mostani beszerzési áron jóval olcsóbban számíthatom.

Nemkülönböztetve szives figyelmét bátor leszek felhívni alant felsorolt kávéárakra is:

I. sz. kávé	3 kgr. vételnél	1:10,	1 kgr. vételnél	1:20
II. „ „	3 „ „	1:30,	1 „ „	1:40
III. „ „	3 „ „	1:50,	1 „ „	1:60
IV. „ „	3 „ „	1:70,	1 „ „	1:80
V. „ „	3 „ „	1:90,	1 „ „	2:00
Egész f. Cuba	3 „ „	2:15,	1 „ „	2:20

Továbbá gazdasági vetőmagvak; áll. ólomzárólt Mauthner-féle kerti- és veteménymagvak. Legfinomabb vérbélű narancs, Carfiol, friss pityóka, idősziaki zöldségek mindig kaphatók, a legjutányosabb napi árakon

A mélyen tisztelt nagyközönség szives látogatását kérve, vagyok teljes tisztelettel:

S t e r b a Ö d ö n.

Sz. 105—902. szb.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett Udvarhely-megye székelykereszturi járáshoz tartozó Etéd község székhelyvel rendszeresített körorvosi állásra ujabban pályázatot nyitok.

E körhöz a következő községek tartoznak: Eréd székhely 1605, Siklód 1556, Szolokma 655, Küsmöd 684, Körspatak 1226, Bözöd-Ujfalu 725, Bözöd 1222, Martonos 591, Énlaka 695, Tordátfalva 528, Tarcsafalva 343 és Csehétfalva 394, összesen 10.179 lakossal.

A körorvos javadalmazása:

1. 1000 korona törzsfizetés. 2. 250 korona utiátalány. 3. Természetbeni lakás, szép nagy gyümölcsökkel és 4. A megyei szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Köteles a szegényeket ingyen gyógykezelni, a kör községeit havonként egyszer, előre megállapított napon meglátogatni és a járványos betegségek, valamint más hivatalos kiküldetések alkalmával természetbeni fuvarral, vagy annak megváltási kilométerenként 20 fillér árért a községeibe kiszállani, mely alkalommal öt más díj nem illeti. A nem hivatalos kiszállás alkalmával azonban 3 korona napi díjat szedhet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t.-cz. értelmében felszerelt folyamodványaikat 1902. április hó 30-áig hozzám nyújtsák be; a később érkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Székely-Keresztur, 1902. február 25-én.

2-3

GÁLFFY, főszolgabíró.

Szám. 86—902. fszb.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye homoródi járáshoz tartozó Daróc nagyközségben levő községi orvosi állásra pályázatot nyitok s felhívom azokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1882. évi I. t.-cz. 9. §-a értelmében felszerelt kérvényüket f. évi április hó 30-ig adják be.

Javadalmazás 1200 korona havi részletekben fizetve, természetbeni lakás, vagy 100 korona lakbér, két öl fa, legeltetési jog, a mennyi egy ottani birtokost megillet — látogatási-díj 40, éjjeli 60 fillér — halottkémlési és husszemplési díjak.

Oklánd, 1902. márczius hó 6.

2—2

BENEDEK IMRE, főszolgabíró.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghűlésekél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József, gyógyszerésznél Budapest.**

Richter F. Ad. és társa,
♦♦ csász. és kir. udvari szállítók. ♦♦
Rudolstadt.

Raktár: Nagysolymosi Konez Ármin gyógyszer-tára Székely-Udvarhelyt. 13—29

Épület- és butorasztalos.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű az asztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyha-berendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokkal való felszerelését, különösen ajánlom remek művi íróasztalaimat, könyv- és irományállványaimat.

Községi jegyzői és birói irodák teljes berendezését.

Jutányos árak, izléses munka!

Székely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utca. (Saját

44—53

házamban.)

BIRÓ FERENCZ.

„KEGYELET”

disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászavonását is elvállalja. Hullákat exhumáltat s bárhonnán elszállíttat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfedelek-, párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelekekkel mindig nagy választékot. Uj gyászkecsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olesó és pontos kiszolgálás. 10—52

Hirdetés.

Köztudomásra hozatik, hogy Ráduly Sándor tulajdonát képező, a Szászok tábora nevű helyen levő tagosított birtoka, jelen évi **márczius hó 23-án d. e. 9 órakor**, a helyszínén, kisebb részletekben, 3—6 évre bérbeadatik, esetleg örökáron is kiparcellázva eladatik; a vételárat vevő a vételkor fizetni nem lesz köteles.

RÁDULY SÁNDOR, körjegyző.

Sz. 4964—1901. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat

Az oklándi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy felsőrákosi Községi Hitelszövetkezet végrehajthatónak özv. Kis Istvánné és Kis István felsőrákosi lakosok végrehajtást szenvedettek elleni 2000 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a székely-udvarhelyi kir. törvényszék (az oklándi kir. járásbiróság területén levő) Felső-Rákos községben fekvő és a felsőrákosi 134. sz. tjkvben A † alatt foglalt: 414|1. hr. sz. ingatlanra 43 K, 710|1. hr. sz. ingatlanra 24 K, 2807|2. hr. sz. ingatlanra 1 K, 2191½. hr. sz. ingatlanra 14 K, 751|1. hr. sz. ingatlanra 7 K, 2871. hr. sz. ingatlanra 2 K, 746|2. hr. sz. ingatlanra 34 K, 563|1. hr. sz. ingatlanra 18 K, 2669|2. hr. sz. ingatlanra 20 K, 2391|2. hr. sz. ingatlanra 16 K, 2673½. hr. sz. ingatlanra 8 K, 2106|4. hr. sz. ingatlanra 6 K, 2142|3. hr. sz. ingatlanra 14 K, 2145|4. hr. sz. ingatlanra 14 K, 1379|2. hr. sz. ingatlanra 39 K, 496. hr. sz. ingatlanra 22 K, 2169|4. hr. sz. ingatlanra 7 K, 2824|2. hr. sz. ingatlanra 1 K, 3032|2. hr. sz. ingatlanra 3 K, 3159|2. hr. sz. ingatlanra 3 K, 3165|2. hr. sz. ingatlanra 6 K, 3237|2., 3238|2. hr. sz. ingatlanra 2 K, 3277|2.

hr. sz. ingatlanra 21 K, 3360|3. hr. sz. ingatlanra 5 K, 2169|3. hr. sz. ingatlanra 7 K, 14 K, 2145|2. hr. sz. ingatlanra 14 K, 2145|2. hr. sz. ingatlanra 14 K, a felsőrákosi 548. sz. tjkvben A † alatt 3628., 3629. hr. sz. ingatlanra 87 K, 3731., 3732. hr. sz. ingatlanra 351 K, 3735. hr. sz. ingatlanra 48 koronában megállapított kikiáltási árakban a végrehajtást elrendelte és hogy a fennebbi ingatlanok az **1902. évi márczius hó 26. nap délelőtti 9 órájkor** Felső-Rákos községben megállapított nyilvános árverésen, a megállapított kikiáltási árakon alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42. §-ában árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékértékpapírban kiküldött kezéhez letenni, az 1881. évi XL. t.-czikk 170. §-a értelmében bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezkedés kiállított szabályszerű elismervényt átszolg.

Kir. járásbiróság, mint tlkvi hatóság.

Oklánd, 1901. november hó 9-én.

KONCZ KÁROLY

kir. albiró.

„SINGER” varrógépek

legnagyobb választékban

Tibád Ignác

fűszerkereskedésében Székely-Udvarhelyt (Alsó-piaczter) kaphatók részletekre is — **Nagy raktár** finom varró-gépolajból, géptűkből, olajokból és a géphez szükséges kellékekből

KADÁRÜZLET

Özv. Barabás FABIÁNNÉ

(Székely-Udvarhelyt ezen uton értesítendő közönséget, hogy férje hirtelen elhalála után is a kádáripárt folytatni ohajtja, valójában szakképzett üzletvezetővel gondoskodik arról, hogy a megalapított üzlet hírnév ezután is fennmaradjon.

A nagyközönség szives támogatását pártfogását kéri.

B

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47-49.
Legnagyobb
butorraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hirneves
készítményei
gyári árakon.

U

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónémet stílusban
állandóan
raktáron van-
nak.

T

Nagy választék szalon- és futó szőnyegekben.
Párisi, berlini, brüsseli stb. selyem, peluche szőnyegekben.

O

Kezeskedik kitünő minőségű, rendkívüli olcsó árak mellett.
Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

R

52—43